

PROTOKOLLAT

med tilkendegivelse af 28. marts 2017

i

faglig voldgiftssag (FV2016-0032):

Fagligt Fælles Forbund

(advokat Evelyn Jørgensen)

mod

DI Overenskomst I/ATL

(advokat Anders Fugmann)

Der er under denne sag tvist om, hvorvidt dagrenovationsarbejdere, som udfører arbejdet i akkord, har krav på genetillæg efter ATL-overenskomstens § 12 i form af overudbæringspris, jf. Dagrenovationsoverenskomstens § 4, stk. 2, såfremt indsamling af sække/spande sker i tidsrummet mellem kl. 18.00 og 04.30.

Da der ikke har kunnet opnås enighed mellem parterne, er sagen indbragt for denne voldgiftsret bestående af forhandlingssekretær Kim René Busch og sekretariatsleder Jena Juul, begge udpeget af klager, Branchedirektør Lars William Wesch og chefkonsulent Henrik Christensen, begge udpeget af indklagede, samt som opmand højesteretsdommer Lene Pagter Kristensen.

Sagen blev forhandlet første gang den 16. november 2016, men blev på parternes begæring udsat og herefter forhandlet på ny den 28. marts 2017.

Fagligt Fælles Forbund var ved begge forhandlinger repræsenteret ved advokat Evelyn Jørgensen og DI ved advokat Anders Fugmann.

Fagligt Fælles Forbund nedlagde påstand om, at DIO I/ATL skal anerkende, at indsamling af sække/spande indsamlet på hverdage i tidsrummet mellem kl. 18.00 og 4.30 udløser overudbæringspris, og at efterbetalingsspørgsmålet henskydes til efterfølgende fagretlig behandling.

DIO I/ATL nedlagde påstand om frifindelse.

Der blev afgivet forklaring af advokat André Rouvillian og administrerende direktør Allan Larsen, hvorpå sagen blev procederet.

Der blev ikke opnået flertal for en afgørelse blandt de af parterne valgte medlemmer, og afgørelsen blev herefter overladt til opmanden, som på den baggrund, som der er redegjort for i det følgende, fremkom med den herefter anførte tilkendegivelse.

Overenskomstgrundlaget

Den mellem DIO I/ATL og 3F's Transportgruppe gældende Transport- og Logistikoverenskomst indeholder bl.a. følgende generelle bestemmelser:

“§ 1. Gyldighedsområde og definitioner

...

Stk. 2 Definitioner

Timelønnede medarbejdere

Ved timelønnede medarbejdere forstås medarbejdere, som afregnes pr. præsteret arbejdstime, ligesom timelønnede medarbejdere ydes betaling på søgnehelligdage og overenskomstmæssige fridage ved en opsparingsordning, hvor der af arbejdsgiveren henlægges 6,75 % af den ferieberettigede løn til dækning af indtægtstab på fridage.

Medarbejdere ansat i henhold til fuldlønsordning

Ved medarbejdere ansat i henhold til fuldlønsordning forstås medarbejdere, som afregnes pr. præsteret arbejdsuge eller måned, og som holder fri på sønehelligdage og overenskomst-mæssige fridage uden afkortning af uge- eller månedslønnen. Ofte bruges betegnelsen uge-lønsansættelse om fuldtidsordning, men i nærværende overenskomst anvendes konsekvent be-tegnelsen fuldlønsordning.

....

§ 2. Arbejdstid

Stk. 1. Ugentlig arbejdstid

For timelønnede og fuldlønnede er den normale effektive ugentlige arbejdstid 37 timer.

....

Stk. 2. Daglig arbejdstid

Den normale daglige arbejdstid kan lægges mellem kl. 06.00 og kl. 18.00.

...

§ 12. Overarbejde

Stk. 1. Timelønnede eller fuldlønnede med fastlagt daglig arbejdstid

Overarbejde betales med følgende tillæg ud over den gældende overenskomstmæssige time-løn:

	1. marts 2014	1. marts 2015	1. marts 2016
Timen før normal arbejdstids begyndelse	34,66 kr.	35,21 kr.	35,81 kr.
1., 2. og 3. time efter normal arbejdstids ophør	34,66 kr.	35,21 kr.	35,81 kr.
Derefter samt søn- og helligdage	85,11 kr.	86,47 kr.	87,94 kr.

Stk. 2. Fuldlønnede med ikke fastlagt daglig arbejdstid

Arbejde på hverdage udover 37 timer pr. uge betales med følgende tillæg ud over den gæl-dende overenskomstmæssige timeløn:

	1. marts 2014	1. marts 2015	1. marts 2016
37 til 42 timer pr. uge	34,66 kr.	35,21 kr.	35,81 kr.
over 42 timer pr. uge, samt kl. 21.00 til kl. 5.00	85,11 kr.	86,47 kr.	87,94 kr.
Søn og helligdage	85,11 kr.	86,47 kr.	87,94 kr.

Overarbejdstimer indtil 42 timer pr. uge kan placeres mandag til lørdag fra kl. 05.00 til kl. 2100.

Normaltimer mellem kl. 05.00 og kl. 06.00 og kl. 18.00 og kl. 21.00 udløser i alle tilfælde laveste overtidstillæg.”

Dagrenovationsoverenskomsten indeholder bl.a. følgende bestemmelser (citat fra ”For kontraktperioder med opstart før 1. januar 2015”):

”§ 1 Gyldighedsområde

....

Stk. 2. Nævnte arbejde er vedrørende løn- og arbejdsforhold omfattet af den mellem DIO I (ATL) og 3F’s Transportgruppe gældende Transport- og Logistikoverenskomst, generelle bestemmelser.

Stk. 3. Nedennævnte bestemmelser, der enten fraviger eller supplerer den i stk. 2 nævnte overenskomst, er gældende for nærværende overenskomstforhold vedrørende dagrenovation.

§ 2 Aflønning

Stk. 1. Udover grundlønnen i Transport- og Logistikoverenskomstens generelle bestemmelser, § 9, stk. 2, betales et renovationstillæg på kr. 30,85 pr. time.

Stk. 2. Såfremt der er mulighed for at udføre arbejdet i akkord, udlægges distrikterne efter følgende hovedregler:

Sække

- a. I bydistrikter med lukkede komprimatorvogne andrager udbæringstallet 1.050 sække pr. mand pr. uge.
- b. I blandede distrikter, landsbyer o.l. med lukkede komprimatorvogne andrager udbæringstallet 1.000 sække pr. mand pr. uge.
- c. Forannævnte normer er standardnormer, der med overenskomstparternes godkendelse kan fraviges, når de lokale forhold giver anledning hertil.

Spande på hjul

- a. Afhentning af beholdere på hjul fra standplads til standplads i blandede distrikter, landsbyer og lignende med lukkede komprimatorvogne andrager normalt 800 pr. mand pr. uge.
- b. Afhentning af beholdere på hjul fra standplads til standplads i bydistrikter med lukkede komprimatorvogne andrager normalt 850 pr. mand pr. uge.
- c. Afhentning af beholdere på hjul, hvor beholderen hentes på standplads og stilles ved skel mod vej i blandede distrikter, landsbyer og lignende med lukkede komprimatorvogne andrager normalt 1.000 pr. mand pr. uge.
- d. Afhentning af beholdere på hjul, hvor beholderen hentes på standplads og stilles ved skel mod vej i bydistrikter med lukkede komprimatorvogne andrager normalt 1.050 pr. mand pr. uge.
- e. For afhentning af beholdere på hjul fra skel mod vej og aflevering ved skel mod vej i blandede distrikter, landsbyer og lignende med lukkede komprimatorvogne andrager normalt 1.400 pr. mand pr. uge.

- f. For afhentning af beholdere på hjul fra skel mod vej og aflevering ved skel mod vej i bydistrikter med lukkede komprimatorvogne andrager normtallet 1.450 pr. mand pr. uge.
- g. Forannævnte normer er standardnormer, der med overenskomstparternes godkendelse kan fraviges, når de lokale forhold giver anledning hertil.
- h. Hvis tiden, der bruges til kørsel, fraviger med mere end 5 % af den normerede tid på 35 % af den normale gennemsnitlige arbejdstid kan der optages forhandlinger mellem parterne. Den forbrugte tid til kørsel, skal således ligge under 30 % eller over 40 % før der kan optages forhandlinger.
Normeringen er baseret på, at der bruges 65 % af tiden på indsamling af dagrenovation og 35 % til kørsel.

....

§ 4 Akkordtakster

Stk. 1. Akkordafklønning beregnes i henhold til de fastsatte udbæringstal på grundlag af den i § 2, stk. 1, anførte løn, der udbetales pr. uge for de fastsatte udbæringstal pr. mand pr. uge.

Stk. 2. Overudbæring

For overudbæring betales i overenskomstperioden følgende pr. tømning:

Overudbæring plus indkøring af helligdage:

<i>Udbæringstal</i>	<i>1. marts 2014</i>	<i>1. marts 2015</i>	<i>1. marts 2016</i>
• 800	kr. 7,77	kr. 7,87	kr. 7,98
• 850	kr. 7,31	kr. 7,40	kr. 7,51
• 1.000	kr. 6,21	kr. 6,29	kr. 6,38
• 1.050	kr. 5,91	kr. 5,99	kr. 6,07
• 1.400	kr. 4,43	kr. 4,49	kr. 4,55
• 1.450	kr. 4,28	kr. 4,33	kr. 4,40

Kørsel på helligdage:

<i>Udbæringstal</i>	<i>1. marts 2014</i>	<i>1. marts 2015</i>	<i>1. marts 2016</i>
• 800	kr. 8,71	kr. 8,81	kr. 8,92
• 850	kr. 8,20	kr. 8,29	kr. 8,40
• 1.000	kr. 6,98	kr. 7,06	kr. 7,15
• 1.050	kr. 6,64	kr. 6,72	kr. 6,80
• 1.400	kr. 4,97	kr. 5,03	kr. 5,09
• 1.450	kr. 4,81	kr. 4,86	kr. 4,93

Betaling for overudbæring dækker samtidig overarbejdsbetaling.

....

§ 6. Arbejdstid

Stk. 1. Arbejdet kan påbegyndes i distrikterne kl. 04.30, og arbejderne møder på plads eller i garage i så god tid at arbejdet i distrikterne kan påbegyndes rettidigt.

Tømningsarbejdet i distrikterne skal udføres i en periode afbrudt af en spisepause på en halv time på alle ugens hverdage, og på sønehelligdage i det omfang en forsvarlig tømning af distrikterne gør det nødvendigt.

Stk. 2. Arbejdet udføres på den måde og fra det tidspunkt, som er fastsat i de til enhver tid gældende kommunale regulativer, politivedtægter og sundhedsvedtægter. Arbejdet skal, medmindre uforudsete hindringer indtræffer, være tilendebragt hurtigst muligt.

Stk. 3. Såfremt der i overenskomstperioden sker ændringer i de nugældende regulativer, politivedtægter eller sundhedsvedtægter, skal der optages forhandling mellem overenskomstparterne om ændring af overenskomstforholdet på baggrund af de skete ændringer i arbejdets udførelse.

Stk. 4. Det nævnte tidspunkt kan fraviges efter aftale mellem parterne, således at det kan påbegyndes senere eller tidligere, såfremt der måtte være behov herfor, bl.a. på baggrund af arbejdets særlige karakter, kommunale regulativer, sundhedsvedtægter, politivedtægter mv.”

Parternes argumentation

Klager har anført navnlig, at dagrenovationsarbejde er omfattet af ATL-overenskomstens generelle bestemmelser, medmindre andet fremgår af Dagrenovationsoverenskomsten, jf. Dagrenovationsoverenskomstens § 1, stk. 2 og 3. ATL-overenskomstens § 2, stk. 2, om normal daglig arbejdstid mellem kl. 06.00 og kl. 18.00 er fraveget ved Dagrenovationsoverenskomstens § 6, stk. 1, men kun for så vidt angår arbejdets begyndelsestidspunkt. Det betyder, at den ”normale daglige arbejdstid” efter Dagrenovationsoverenskomsten skal lægges mellem kl. 4.30 og kl. 18, jf. herved opmandstillæggegivelse af 16. april 2012 i faglig voldgiftssag FV2011.0178. I og med at Dagrenovationsoverenskomsten har udvidet den normale daglige arbejdstid i de generelle bestemmelser § 2, stk. 2, til at være fra 4.30-18.00, betyder det samtidig, at der for arbejde udført i tidsrummet 18.00-04.30 skal ydes overarbejdsbetaling efter den generelle bestemmelse i ATL-overenskomstens § 12 om ”Overarbejde”. Denne bestemmelse dækker – uanset den bærer overskriften ”Overarbejde” – også genettillæg for arbejde udført uden for normal daglig arbejdstid. Overenskomstens opbygning indebærer, at arbejde uden for normal arbejdstid aflønnes med genettillæg, der i de generelle bestemmelser er fastsat i § 12 sammen med overarbejdsbetalingen, og der er i den forbindelse intet grundlag for at slutte modsætningsvis fra Dagrenovationsoverenskomstens § 4, stk. 2.

Baggrunden for, at tvisten i sagen først er opstået nu, er, at indsamling af dagrenovation traditionelt er foregået fra tidlig morgen frem til middag, og i nogle tilfælde frem til om eftermiddagen, hvis arbejdet har været lagt i 2 holds skift. Der har imidlertid på det seneste fra arbejdsgiverside været behov for, at indsamlingen kan udstrækkes til at foregå efter kl. 18. Dette skal efter klagers opfattelse, uagtet der indsamles i akkord, honoreres på samme måde som enhver anden beskæftigelse, der foretages uden for normal daglig arbejdstid, som efter Dagrenovationsoverenskomsten er fra kl.

4.30 til kl. 18.00. I modsat fald vil dagrenovationsarbejdere, der indsamler i akkord hverdage mellem kl. 18.00 og 4.30, blive væsentligt dårligere stillet, end hvis arbejdet udføres på timeløn, da den normale udbæringspris er fastsat ud fra 37 timers løn divideret med det normerede antal sække eller spande på hjul, jf. Dagrenovationsoverenskomstens § 4, stk. 1. Det må have formodningen imod sig, at overenskomstparterne har haft en sådan hensigt, hvorfor det må påhvile indklagede at løfte bevisbyrden for, at der ikke skal ydes genetillæg for akkordarbejde udført uden for den normale daglige arbejdstid.

Indklagede har anført navnlig, at ATL-overenskomstens § 12 om betaling for overarbejde mv. alene gælder for timelønnede og for fuldlønnede, som honoreres for præsteret effektiv arbejdstid. Bestemmelsen gælder derfor ikke for akkordarbejde, som er karakteriseret ved, at en medarbejder aflønnes med et samlet beløb (akkorden) for et nærmere defineret stykke arbejde. De elementer, som er afgørende for betaling af præsteret effektiv arbejdstid, kan ikke overføres på akkordløn, som i sin natur er en fast aftalt løn for et bestemt stykke arbejde. Akkordtaksten for dagrenovationsarbejde fremgår af Dagrenovationsoverenskomstens § 4, stk. 1, og der er forud for akkordfastsættelsen lavet meget detaljerede tidsstudier m.v. med henblik på i videst muligt omfang at sikre, at akkorden (aflønningen) er proportional med det, der skal præsteres. Der er herunder taget højde for mange faktorer, herunder også for eventuelle gener og andre accessoriske elementer, herunder spildtid, hviletid og ulempeid. De nævnte kendetegn ved akkordarbejde på dagrenovationsområdet gør netop, at de almindelige regler for tidsløn ikke samtidig finder anvendelse. Dagrenovationsoverenskomstens § 6 om arbejdstid regulerer, hvornår arbejdet kan påbegyndes, men indeholder ikke noget sluttidspunkt ud over, at arbejdet, medmindre uforudsete hindringer indtræffer, skal være tilendebragt hurtigst muligt. Først når opgaven er udført (når akkorden er nået) er arbejdstiden slut. Der er dermed tale om en fyraftensakkord, som i sagens natur ikke kan være underlagt et fikseret sluttidspunkt, idet det ikke er arbejdstiden, der bestemmer aflønningen, men alene det præsterede arbejde. Den af klager påberåbte opmandstilkendegivelse i sag FV2011.0178 vedrørte alene timelønnede renovationsarbejdere og er derfor uden relevans for den foreliggende sag, som udelukkende omhandler akkordarbejde.

Dagrenovationsoverenskomstens § 4, stk. 2, indeholder alene regler om merbetaling ved overudbæring og ved kørsel på helligdage. Overudbæring kan ikke sidestilles med overarbejde, idet det er muligt at overskride akkordens normering inden for den ugentlige arbejdstid på 37 timer. Det er samtidig aftalt, at såfremt en overudbæring tillige eventuel vil medføre en ugentlig arbejdstid på mere end 37 timer, så indeholder overudbæringssatsen i Dagrenoveringsoverenskomsten tillige overarbejdsbetaling, jf. § 4, stk. 2, sidste punktum. Der er således i § 4, stk. 2, alene aftalt en genebetaling ved kørsel på helligdage. Der er dermed hverken efter ATL-overenskomsten eller Dagrenovationsoverenskomsten hjemmel for klager til at kræve genebetaling for arbejde udført i akkord i tidsrummet mellem kl. 18.00 og 04.30 på hverdage, og der er da heller aldrig tidligere blevet rejst krav om genebetaling herfor, uanset det forekommer, at der f.eks. af trafikale grunde udføres tømninger i dette tidsrum, hvilket i givet fald så også er i renovationsarbejdernes egen interesse.

Opmandens begrundelse og resultat

ATL-overenskomstens § 12, stk. 1, giver efter sin ordlyd krav på betaling af tillæg ud over den gældende overenskomstmæssige timeløn til timelønnede eller fuldtidslønnede med fastlagt daglig arbejdstid for arbejde udført uden for den normale daglige arbejdstid og for arbejde på søn- og helligdage, mens § 12, stk. 2, efter sin ordlyd giver krav på betaling af tillæg ud over den gældende overenskomstmæssige timeløn til fuldtidsansatte med ikke fastlagt daglig arbejdstid for arbejde udført ud over 37 timer pr. uge og for arbejde udført på søn- og helligdage samt på forskudte tidspunkter. § 12 omhandler ikke andre end timelønnede og fuldlønnede og indeholder derfor heller ingen regler om tillæg til lønnen, hvis arbejdet udføres i akkord. Klagers påstand om merbetaling for arbejde udført i akkord i tidsrummet mellem kl. 18.00 og 4.30 kan derfor ikke støttes på ordlyden af ATL-overenskomstens § 12.

Taksten for akkordarbejde er fastsat i § 4 i Dagrenovationsoverenskomsten, som i § 4, stk. 2, giver krav på merbetaling, hvis der er udført overudbæring ud over den i overenskomsten fastsatte ud-bæringsnorm, eller hvis der er tale om kørsel på helligdage. Det fremgår derimod ikke af ordlyden af § 4, at der er krav på merbetaling for akkordarbejde, som udføres på hverdage i tidsrummet mellem kl. 18.00 og 4.30.

Da klagers påstand hverken kan støttes på ordlyden af ATL-overenskomsten eller på ordlyden af Dagrenovationsoverenskomsten, og da klager ikke har godtgjort et andet retligt grundlag for sin påstand, tilkendegav opmanden, at en kendelse i sagen vil falde ud til, at indklagedes frifindelses-påstand vil blive taget til følge.

Parterne var enige om at tage denne tilkendegivelse til efterretning med samme virkning som en kendelse i sagen. Der var endvidere enighed om, at hver af parterne bærer egne omkostninger ved sagens behandling og halvdelen af udgiften til opmanden.

Sagen sluttet.

København, den 3. april 2017

Lene Pagter Kristensen